

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 24^η Ιανουαρίου 2019 με την εξής σύνθεση:
Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου Πρόεδρος, Χρυσάνθη Ζαράρη – Εισηγήτρια
και Μιχαήλ Σειραδάκης, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 17.12.2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/1348/18.12.2018 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «....» (εφεξής προσφεύγων), που εδρεύει στη., επί της....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (εφεξής αναθέτουσα αρχή), νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την υπό εξέταση Προδικαστική Προσφυγή ο προσφεύγων επιδιώκει την ακύρωση του 2^{ου} θέματος της με αρ. 21^{ης} Συνεδρίασης/30.11.2018 Απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής, με την οποία αποφασίσθηκε ο αποκλεισμός του από τον διαγωνισμό, ως και κάθε άλλης συναφούς, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, πράξεως ή παραλείψεως που σχετίζεται με την ανωτέρω απόφαση και αναφέρεται στον επίμαχο διαγωνισμό.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Γ. Ζαράρη
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017 e-παράβολο, ύψους 600 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 248679102959 0215 0045, αποδεικτικό πληρωμής στην ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ της 17.12.2018, εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών του e-παραβόλου με αναφορά «αυτόματη δέσμευση»).

2. Επειδή, με την με αριθμό 01/2018 Διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ηλεκτρονικό δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό για την «Παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων του ΕΚΚΑ σε Αθήνα & Θεσσαλονίκη, για δύο (2) έτη, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής, συνολικού προϋπολογισμού 130.000,00€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (CPV 90910000-9)».

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) την 19.09.2018 (ΑΔΑΜ 18PROC003705787) καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. όπου έλαβε συστημικό αριθμό 63857.

4. Επειδή, ο επίμαχος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης του, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή η οποία κοινοποιήθηκε από τον προσφεύγοντα στην ΑΕΠΠ με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, έχει ασκηθεί: α) εμπρόθεσμα, δοθέντος ότι ο προσφεύγων, έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης στις 07.12.2018, ως αναγράφει στην υπό εξέταση

προσφυγή, ημερομηνία κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή ανάρτησε την προσβαλλόμενη στο ΕΣΗΔΗΣ, β) με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) είναι νομίμως υπογεγραμμένη.

6. Επειδή, ο προσφεύγων έχει προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της προσφυγής, καθώς έχει συμμετάσχει στον διαγωνισμό και επομένως, επικαλούμενος πλημμέλειες της προσβαλλόμενης απόφασης, εύλογα επιδιώκει την ακύρωση αυτής κατά το μέρος που απέρριψε την προσφορά του.

7. Επειδή με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκε το πρακτικό ανοίγματος, Δικαιολογητικών & Τεχνικών προσφορών, της Επιτροπής διενέργειας Δημόσιων διαγωνισμών για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων του ΕΚΚΑ σε Αθήνα & Θεσσαλονίκη, για δυο (2) έτη, βάση της οποίας ο προσφεύγων αποκλείστηκε από το Διαγωνισμό διότι *«κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστώθηκε ότι η εταιρείαστα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί μέσω του Συστήματος, καθώς και τα έντυπα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν στο ΕΚΚΑ, σύμφωνα με την Διακήρυξη 3/2018 (άρθρο 8), δεν είναι κατά περίπτωση ψηφιακά υπογεγραμμένα»*.

8. Επειδή, στις 28.12.2018, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση -δια της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού- σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς που μπορεί να θίγονται από την αποδοχή της υπό εξέταση Προδικαστικής Προσφυγής και απέστειλε στην ΑΕΠΠ τις με αριθμό πρωτ. 11537 απόψεις της.

9. Επειδή σε συνέχεια των ανωτέρω νομίμως και παραδεκτώς ασκείται η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή και υποβάλλεται ενώπιον του 7^{ου}

Κλιμακίου της ΑΕΠΠ, σε συνέχεια της με αρ./ 1796/27.12.2018 Πράξη της Προέδρου του.

10. Επειδή ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη πρέπει να ακυρωθεί διότι «*Η διακήρυξη στο άρθρο 8 ορίζει: Β.1. Τρόπος υποβολής προσφορών «...Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή,...».* Με τον ανωτέρω όρο, η διακήρυξη θεσπίζει, ως προϋπόθεση συμμετοχής στον διαγωνισμό, ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει οπωσδήποτε να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή. Η ημετέρα εταιρεία στο φάκελο των δικαιολογητικών και της τεχνικής προσφοράς, υπέβαλε όλα τα απαιτούμενα από την διακήρυξη έντυπα τα οποία διαθέτουν την ψηφιακή υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου (.....). Και συγκεκριμένα υπέβαλε στην ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ της τα εξής αρχεία - όπως αυτά αποτυπώνονται αυτόματα στο παραγόμενο από την ηλεκτρονική πλατφόρμα των διαγωνισμών (ΕΣΗΔΗΣ): (παρατίθεται πίνακας όπως σελ. 5-6 της προσφυγής). Τέλος υπέβαλε το παραγόμενο από το σύστημα αρχείο της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ, όπου φαίνεται ο ανωτέρω πίνακας κι όπου σε κάθε αρχείο είναι εμφανές ότι υπάρχει ψηφιακή υπογραφή {..'signed") και το νομιμοποιεί ακόμα κι αν δεν ήταν ορατή και αποτυπωμένη στη σελίδα.

Η τεθειμένη στα ανωτέρω έγγραφα ψηφιακή υπογραφή, συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και καθορίζει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητά του, στοιχεία, απαραίτητα, όπως ορίζει η σχετική διάταξη του άρθρου 2 του ΠΔ 150/2001 με το οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη ή οδηγία 99/93/ΕΚ.

Συνεπώς πρόκειται για έγγραφα τα οποία συνοδεύονται με ψηφιακή υπογραφή και παρέχουν εχέγγυα ασφάλειας σχετικά με την προέλευσή τους και του προσώπου που δηλώνει σε αυτά. Με τα δεδομένα αυτά είναι προφανές ότι τα έγγραφα (δικαιολογητικά-τεχνική προσφορά), που υπέβαλε η ημετέρα εταιρεία διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή όπως απαιτεί ο ανωτέρω όρος

της διακήρυξης». Επομένως, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος η αναθέτουσα αρχή, ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 8.1 της διακήρυξης και εσφαλμένα εκτίμησε το περιεχόμενο των υποβληθέντων δικαιολογητικών με τις ψηφιακές υπογραφές του νόμιμου εκπροσώπου του και εν συνεχεία εσφαλμένα προχώρησε στον αποκλεισμό του.

11. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει τα εξής :
«3.Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Διακήρυξης, για την συμμετοχή στον διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή και οι προσφορές υποβάλλονται ηλεκτρονικά, ενώ γίνεται αναφορά και παραπομπή στο σύνολο του θεσμικού πλαισίου που διέπει την ψηφιακή υπογραφή. Περαιτέρω στο άρθρο 5 της Διακήρυξης, προβλέπεται η υποχρεωτικότητα υποβολής του ΤΕΥΔ νομίμως συντεταγμένου για το παραδεκτό της προσφοράς και γίνεται παραπομπή στο θεσμικό του πλαίσιο.
4. Ενόψει των ανωτέρω, το ζήτημα της ψηφιακής υπογραφής των δικαιολογητικών συμμετοχής και ειδικότερα του ΤΕΥΔ διέπεται από τον ν. 4412/2016, όπως ισχύει, την Κατευθυντήρια Οδηγία 15/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ και τις Υπουργικές Αποφάσεις ΥΑ Π1/2390/ΦΕΚ Β 2677/2013 και 56902/215/ΦΕΚ Β 2.6.2017 του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης.
5. Σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016, προβλέπεται η χρήση του ΤΕΥΔ που συνίσταται σε ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν οι δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και το οποίο αποτελεί προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 79 και δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 του ν. 4412/2016.
6. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ΥΑ Π1/2390/ΦΕΚ Β 2677/2013 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ», άρθρο 11 «1.1. [...] Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά τους σε ηλεκτρονικό φάκελο μέσα στη προθεσμία που ορίζεται στη σχετική διακήρυξη ή πρόσκληση. Τα

περιεχόμενα του ανωτέρου φακέλου ορίζονται ως εξής: (α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική προσφορά» καθώς και (β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά». Στον (υπο)φάκελο «δικαιολογητικά συμμετοχής-τεχνική προσφορά» περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κατά περίπτωση κείμενης νομοθεσίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα. Με την υποβολή της προσφοράς από τον Οικονομικό Φορέα σημαίνονται από αυτόν με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα. 1.2. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους, μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω: 1.2.1. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαγωνιστική διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου τύπου, pdf και προσκομίζονται κατά περίπτωση από αυτόν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή. Όταν υπογράφονται από τον ίδιο φέρουν ψηφιακή υπογραφή και δεν απαιτείται σχετική θεώρηση». 7. Όμοια ρύθμιση περιλαμβάνεται και στην ΥΑ 56902/215/ΦΕΚ Β 1924/2017, όπου στο άρθρο 8 παρ. 3 της οποίας προβλέπεται ότι «οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας», ενώ το άρθρο 15 ορίζει ότι «1.2.1

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής» [...] 1.2.2. Ο οικονομικός φορέας συντάσσει την τεχνική και οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του Συστήματος και επισυνάπτοντας στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο)φάκελο όλα τα στοιχεία της προσφοράς του σε μορφή αρχείου *Portable Document Format(PDF)*. Στην συνέχεια, ο οικονομικός φορέας παράγει από το Σύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία (εκτυπώσεις της Τεχνικής Προσφοράς Προμηθευτή και της Οικονομικής Προσφοράς Προμηθευτή σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*), τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς από τον οικονομικό φορέα». 8. Εξάλλου, και στην Κατευθυντήρια Οδηγία 15/2016 της ΕΑΑΔΗΣΥ ορίζεται ρητά ότι το ΤΕΥΔ υποβάλλεται ψηφιακά υπογεγραμμένο. 9. Κατά τα ανωτέρω προκύπτει ότι «στο πλαίσιο ηλεκτρονικών διαγωνισμών, ως ψηφιακή υπογραφή νοείται αποκλειστικά η ψηφιακή, υπό την έννοια ότι τυχόν σφραγίδα και φυσική υπογραφή δεν νοείται καν ως υπογραφή και το έγγραφο, όπως εν προκειμένω το ΤΕΥΔ ελλείψει ψηφιακής υπογραφής θεωρείται εν όλω ανυπόγραφο και άρα πλήρως απαράδεκτο, ασχέτως να υφίσταται φυσική υπογραφή ακόμα και ρητά προσδιοριζόμενων προσώπων» (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 96/2017). Δεδομένου δε ότι το ΤΕΥΔ συνιστά σώρευση

σε ένα έγγραφο περισσότερων υπεύθυνων δηλώσεων επί προσωπικών στοιχείων των συμμετεχόντων, η υποβολή νομίμως συντεταγμένου ΤΕΥΔ αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στον διαγωνισμό, ενώ η παράβαση του κανόνα αυτού, δηλαδή η υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη τον αποκλεισμό του υποψηφίου. 10. Εν προκειμένω, αντίθετα από ό,τι αφήνει να εννοηθεί η προσφεύγουσα εταιρία, τα δικαιολογητικά συμμετοχής του και ειδικά το ΤΕΥΔ δεν έφερε ψηφιακή υπογραφή παρά μόνον χειρόγραφη υπογραφή, η οποία σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την ψηφιακή. Ειδικότερα, από την εκτύπωση των σχετικών εγγράφων του υποφακέλου Δικαιολογητικών Συμμετοχής εκ του ηλεκτρονικού συστήματος εμφανίζεται ότι ψηφιακή υπογραφή φέρει μόνον η σελίδα με τίτλο «Υπεύθυνη Δήλωση Γνήσιων Αντιγράφων, φύλλα 1», η οποία καλύπτει την συνημμένη υπεύθυνη δήλωση, ακολουθεί εν συνεχεία η σελίδα με τίτλο «Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής, φύλλα 2» και έπειτα η σελίδα «ΤΕΥΔ, φύλλα 3», η οποία δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή. 11. Ειδικά δε για το ΤΕΥΔ, το οποίο συνιστά όπως προαναφέρθηκε σώρευση υπεύθυνων δηλώσεων είναι ουσιώδες στοιχείο της νομότυπης υποβολής του η θέση ψηφιακής υπογραφής. Εξάλλου σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ψηφιακή υπογραφή που ετέθη στην «υπεύθυνη δήλωση γνήσιων αντιγράφων, φύλλα 1» αναφέρεται και στο ΤΕΥΔ, καθώς μία τέτοια ερμηνεία θα ήταν όλως αυθαίρετη και δεν προκύπτει ούτε από τον νόμο ούτε από τον τρόπο υποβολής της προσφοράς. Το γεγονός είναι πως το ΤΕΥΔ φέρει μόνον χειρόγραφη υπογραφή ενώ στην θέση της θα έπρεπε να είχε τεθεί η ηλεκτρονική. Ενόψει λοιπόν των ανωτέρω νομίμως η Επιτροπή εισηγήθηκε και το ΔΣ ενέκρινε τον αποκλεισμό της προσφεύγουσας από τον διαγωνισμό».[...].

12. Επειδή, με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την

ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά, ο οποίος εκ της φύσης του είναι γενικής, υποχρεωτικής σε όλα τα στοιχεία του και άμεσης εφαρμογής στα κράτη – μέλη, ορίζεται στο άρθρο 25 ότι : «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή», στο άρθρο 26 ότι : «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι : «2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

13. Επειδή με το άρθρο 8 «Υπεύθυνη Δήλωση» του ν.1599/1986 «Σχέσεις κράτους Πολίτη» ορίζεται ότι «1. Γεγονότα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται με το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα έγγραφα του άρθρου 6, μπορεί ν' αποδεικνύονται ενώπιον κάθε αρχής ή υπηρεσίας του δημόσιου τομέα με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου...», «2. Ο τύπος και το περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών».

14. Επειδή, με την με αρ. ΔΙΑΔΠ/Α1/18368/2002 ΚΥΑ (1276 Β) «Καθορισμός του τύπου και του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986», ορίζεται ότι « 3.Η υπεύθυνη δήλωση, όταν χρησιμοποιείται αυτοτελώς, πρέπει να έχει τον ακόλουθο τύπο και να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία: α) Στην πρώτη όψη στο επάνω μέρος και στο κέντρο, τυπώνεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας. β) Κάτω από το έμβλημα τυπώνονται, με κεφαλαία γράμματα, οι λέξεις "ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ" και από κάτω, μέσα σε παρένθεση, οι λέξεις (Άρθρο 8 Ν. 1599/1986). γ) Στη συνέχεια, αμέσως από κάτω, τυπώνεται κείμενο, σε πλαίσιο, ως εξής: "Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ.4 Ν. 1599/1986)". δ) Στη συνέχεια συμπληρώνονται η αρχή ή η υπηρεσία του δημόσιου τομέα που απευθύνεται η δήλωση, τα στοιχεία ταυτότητας του αιτούντος καθώς και τα γεγονότα ή στοιχεία την ακρίβεια των οποίων επιθυμεί να δηλώσει υπεύθυνα. ε)Τα στοιχεία ταυτότητας του αιτούντος που αναγράφονται είναι: αα) Το όνομα και το επώνυμο του αιτούντος ββ) Το όνομα και το επώνυμο του πατέρα γγ) Το όνομα και το επώνυμο της μητέρας δδ) Η ημερομηνία, ο τόπος γέννησης και ο τόπος κατοικίας (οδός, αριθμός, τ.κ, Δήμος κλπ). εε) Ο αριθμός του Δελτίου Ταυτότητας ή αντίστοιχου εγγράφου της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του Ν. 2690/1999.

σταστ) Από κάτω διατίθεται κενός χώρος για την αναγραφή, εφόσον είναι απαραίτητο, του αριθμού τηλεφώνου, της συσκευής τηλεομοιοτυπίας και της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. στ) Από κάτω τυπώνεται η φράση : "Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:" ζ) Μετά την αναγραφή των γεγονότων και των στοιχείων την ακρίβεια των οποίων δηλώνει υπεύθυνα, συμπληρώνεται η ημερομηνία σε κατάλληλο κενό χώρο. η) Κάτω από την ημερομηνία αναγράφεται η λέξη "ο/η δηλ" και ακολουθεί η λέξη "υπογραφή" πάνω από την οποία τίθεται η υπογραφή του δηλούντος.[...]

7. Ο τύπος του εντύπου της αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης, είναι δυνατόν να διαφοροποιείται, ως προς τον σχεδιασμό του προκειμένου να είναι πιο εύχρηστο και φιλικότερο προς τους πολίτες.

8. Στην περίπτωση που η υπεύθυνη δήλωση ενσωματώνεται σε έγγραφα που αφορούν σε διοικητικές πράξεις, συμβόλαια κ.λπ., πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα στοιχεία που προβλέπουν οι περιπτώσεις δ), ε), στ), ζ), και η) της παραγράφου 3 της παρούσας απόφασης».

15. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 11 «Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής-Επικύρωση των αντιγράφων» του ν. 2690/1999 Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως ισχύει, ορίζεται ότι: «1. Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή από τα Κ.Ε.Π., βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3.Δεν απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, όταν προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα».

16. Επειδή το άρθρο 18 με τίτλο «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016 προβλέπει στην παράγραφο 1 τα κάτωθι : «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας...[...]».

17. Επειδή το άρθρο 36 « Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ» του Ν. 4412/2016 προβλέπει ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α΄ και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α΄ 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α΄ 44). 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α)β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς

και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και ..[...]5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν : α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ, β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων...[...].

18. Επειδή το άρθρο 37 «Πολιτική ασφάλειας ΕΣΗΔΗΣ» (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Το επίπεδο

ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.[...]».

19. Επειδή το άρθρο 79 με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» προβλέπει τα εξής «2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και

δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α΄ 30).

Τα δεύτερο έως πέμπτο εδάφια της παραγράφου 1 εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων. [...]

4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986.[...]

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 91 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία

αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης [...]».

21. Επειδή το άρθρο 93 «Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» του ν. 4412/2016 ορίζει: «Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει:β) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης κάτω των ορίων: αα) υπεύθυνη δήλωση κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 79, ββ) εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72».

22. Επειδή το άρθρο 102 «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) προβλέπει ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής

σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

23. Επειδή, η παρ. 1 του άρθρου 367 «Διαδικασία λήψης απόφασης συνέπειες αποφάσεων ΑΕΕΠ του ν. 4412/2016 ορίζει: «1. Η ΑΕΠΠ

αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής».

24. Επειδή, η ΥΑ 56902/215/19.05.2017 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» (ΦΕΚ Β 2.6.2017), ορίζει : «Άρθρο 8 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων 1. Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται μέσω του Συστήματος• την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους οικονομικούς φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικής Προσφοράς», ο οποίος περιλαμβάνει τους (υπό)φακέλους: - «Δικαιολογητικά Συμμετοχής –Τεχνική Προσφορά» - «Οικονομική Προσφορά» - «Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου». 2. Τα σχετικά στοιχεία αποστολής, κοινοποίησης, υποβολής ή ανάρτησης που αποτυπώνονται στις αντίστοιχες οθόνες της διεπαφής του χρήστη, και ειδικότερα ο καταγεγραμμένος χρόνος αυτών, αποτελούν απόδειξη επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων μέσω του Συστήματος.3. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας. 4. Οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, τα γνωμοδοτικά όργανα και οι

εποπτικοί και ελεγκτικοί μηχανισμοί υποβάλλουν και αναρτούν μέσω του συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, τα άρθρα 3 και 5 της αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/3/1031 «Ρυθμίσεις για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο» (ΦΕΚ Β' 1317/2012) και τις διατάξεις της παρούσας».

άρθρο 12 "1.2.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής.».

25. Επειδή στη διακήρυξη ορίζεται «**ΑΡΘΡΟ 5 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ** (Άρθρα 73, 74 και 75 Ν. 4412/2016) 5.1 Οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό περιγράφονται στο παρόν άρθρο και αποτυπώνονται στο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (εφεξής ΤΕΥΔ), το οποίο αποτελεί Υπεύθυνη Δήλωση των οικονομικών φορέων προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και παρέχει προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 παρ. 1, παρ. 2 και παρ 4 εδ. α έως θ του Ν. 4412/2016.5.3 Γ... Το ΤΕΥΔ συμπληρώνεται, υπογράφεται και υποβάλλεται κατά περίπτωση ως εξής: -Το μέρος I είναι συμπληρωμένο από το ΕΚΚΑ και όλα τα υπόλοιπα μέρη (II, III, IV και VI) συμπληρώνονται από τον οικονομικό φορέα, κατά περίπτωση, και μόνο στα πεδία που ήδη έχουν επιλεγεί από την Αρχή, όπως εμφανίζονται στο συνημμένο ΤΕΥΔ του Παραρτήματος Γ' της παρούσας -Το μέρος II.Α συμπληρώνεται από όλους

τους οικονομικούς φορείς. -Το μέρος IV Α συμπληρώνεται από όλους τους οικονομικούς φορείς. -Το μέρος VI συμπληρώνεται σε κάθε περίπτωση με την ημερομηνία, τον τόπο και την υπογραφή του κατά νόμο υπόχρεου/ -ων, η οποία δεν απαιτείται να φέρει θεώρηση γνησίου της υπογραφής. [...] ΑΡΘΡΟ 6 ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ 6.1 Όλοι οι όροι της παρούσας διακήρυξης που αφορούν στη διεξαγωγή του διαγωνισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, τίθενται επί ποινή αποκλεισμού. Ο διαγωνισμός θα πραγματοποιηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του Συστήματος, με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών την 25/10/2018 και ώρα 23:00. [...] ΑΡΘΡΟ 8 ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ –ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ -ΓΛΩΣΣΑ -ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (άρθρα 92 έως 96 του Ν.4412/2016)..... Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 56902/215/2017 (ΦΕΚ 1924/Β – 02.06.2017) «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ)» [...] 8.2 Περιεχόμενο επί μέρους υποφακέλων 8.2.A Δικαιολογητικά Συμμετοχής (Άρθρο 93 Ν.4412/2016) 1. Ο φάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει τα εξής: το ΤΕΥΔ συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της παρούσας. 2. την Εγγυητική επιστολή συμμετοχής [...]. 8.2.B Τεχνική ΠροσφοράΣυντάσσεται συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος. Στην συνέχεια, το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, σε μορφή pdf, το οποίο

υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο pdf. Εφόσον απαιτήσεις της διακήρυξης για την τεχνική προσφορά δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του συστήματος, ο προσφέρων επισυνάπτει στην τεχνική του προσφορά ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά της τεχνικής προσφοράς του προσφέροντος υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου τύπου pdf. Όταν υπογράφονται από τον ίδιο φέρουν ψηφιακή υπογραφή. Το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, σε μορφή pdf, το οποίο υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου πρέπει να ταυτίζονται. [...] 8.2.Γ Οικονομική προσφορά (Άρθρο 95 Ν.4412/2016). Στον υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του συμμετέχοντα. Η οικονομική προσφορά, υποβάλλεται ηλεκτρονικά επί ποινή απορρίψεως στον υποφάκελο «Οικονομική Προσφορά» και συντάσσεται συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος. Στην συνέχεια, το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, σε μορφή pdf, το οποίο υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο pdf. [...]

ΑΡΘΡΟ 14 ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ Απορρίπτονται προσφορές

που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Απορρίπτονται προσφορές που υποβάλλονται κατά παράβαση των όρων σύνταξης και υποβολής. Εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται και απορρίπτονται σε περίπτωση που υποβάλλονται τέτοιες. Απορρίπτονται προσφορές που περιέχουν ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016....».

26. Επειδή, με την με αριθ. 158/2016 (Β΄ 3698) Απόφαση του Προέδρου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων εγκρίθηκε το “*Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης*” (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του Ν. 4412/2016 (Α΄ 147) - που εφαρμόζεται υποχρεωτικά για διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης της οποίας η συνολική προϋπολογισθείσα αξία είναι κατώτερη από τα όρια των περιπτώσεων (α), (β) και (γ) του άρθρου 5 του Ν. 4412/2016 - το οποίο αποτελεί πρότυπο έγγραφο με δεσμευτική ισχύ, κατά τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 53 του ν.4412/2016 και συντάχθηκε κατά το πρότυπο του ΕΕΕΣ.

27. Επειδή, κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

28. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 27).

29. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37).

30. Επειδή, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να

αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς ή την υποβολή μη νομίμως υποβληθέντος εγγράφου (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, *Archus and Gama*, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Επομένως, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητήσει από τους υποψήφιους να διευκρινίσουν την προσφορά τους, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μεταχειριστεί τους υποψήφιους με ισότιμο και ειλικρινή τρόπο, έτσι ώστε μια αίτηση διευκρίνισης να μη δύναται, κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών και λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματός της, να έχει περιαγάγει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αίτησης αυτής (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 41, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 37).

31. Επειδή, ενόψει των αρχών της τυπικότητας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η συνυποβολή της υπεύθυνης δήλωσης στο σταθερό χρονικό σημείο της υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων με το προβλεπόμενο σε αυτές περιεχόμενο, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του εν λόγω κανόνα εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή παράλειψη συνυποβολής με την προσφορά, της δήλωσης αυτής ή υποβολής ελλιπούς κατά περιεχόμενο

δήλωσης, καθιστά την υποβληθείσα προσφορά του απαράδεκτη (βλ. Ε.Α. Σ.Τ.Ε. 1319, 668, 422,133/2009).

32. Επειδή, κατά τα αναγραφόμενα στη σκέψη 12 της παρούσας, η ψηφιακή υπογραφή αφενός συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα αφετέρου η προσήκουσα υπογραφή της υπεύθυνης δήλωσης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο αυτής, ώστε η δήλωση να είναι έγκυρη (ΔΕΦΑΘ (Ασφ) 93/2013, ΣτΕ 2017/2010, ΕΑ ΣτΕ 234/2010, πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 736/2009, 938/2007).

33. Επειδή, η ψηφιοποιημένη ιδιόχειρη υπογραφή συνιστά απλό αντίγραφο της πρωτότυπης ιδιόχειρης υπογραφής και δεν έχει την ίδια νομική ισχύ με την ψηφιακή ή/και την ιδιόχειρη υπογραφή δοθέντος ότι δεν παρέχει τα ίδια εχέγγυα γνησιότητας, εξ ου και ρητά ορίζεται τόσο στο αναλυτικά εκτεθέν στην παρούσα νομικό πλαίσιο όσο και στους όρους της διακήρυξης ότι εφόσον τα οικεία έγγραφα φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, δεν απαιτείται θεώρηση γνησίου υπογραφής.

34. Επειδή, αναφορικά με το ζήτημα της ψηφιακής υπογραφής εγγράφων, που υποβάλλονται με την προσφορά διαγωνιζομένου στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού και έχουν συνταχθεί από τον ίδιο σε σχέση με τη δυνατότητα θεραπείας σε περίπτωση παράλειψης ψηφιακής υπογραφής τους, προκύπτει ότι, δεν είναι δυνατή η προσφυγή στην δυνατότητα συμπλήρωσης αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, καθώς η έλλειψη υπογραφής ή η μη νόμιμη/ έγκυρη υπογραφή ισοδυναμεί με την μη νόμιμη/ έγκυρη υποβολή [βλ. σχετικά και την με αρ. 23 Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΑΔΔΗΣΥ, με Αριθμ. Πρωτ. 949/13-2-2018 (ΑΔΑ : Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Κ) στην οποία αναφέρεται μεταξύ άλλων ως προς το ζήτημα της ψηφιακής

υπογραφής του ΕΕΕΣ και ΤΕΥΔ ότι «2.3.1. ... στις περιπτώσεις έλλειψης υπογραφής/ών στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ δεν είναι δυνατή η προσφυγή στην, κατά τα ανωτέρω, δυνατότητα συμπλήρωσης, καθώς η έλλειψη υπογραφής του ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ ή η μη νόμιμη/ έγκυρη υπογραφή του ισοδυναμεί με την μη νόμιμη/ έγκυρη υποβολή του..».

35. Επειδή, περαιτέρω, με τον αποκλειστικό, τρόπο ψηφιακής υπογραφής των εγγράφων που έχουν συνταχθεί από τον ίδιο τον υποβάλλοντα αυτά οικονομικό φορέα, αναλαμβάνεται, έναντι της Αναθέτουσας Αρχής, η ευθύνη για την αλήθεια και την ακρίβεια των δηλουμένων και υφίσταται βεβαιότητα ότι τα εν λόγω στοιχεία της προσφοράς προέρχονται πράγματι από το πρόσωπο που τα υπογράφει. Επομένως, δεν παρίστανται νομότυπα τα έγγραφα που δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα από τον υποβάλλοντα προσφορά οικονομικό φορέα, από τον οποίο φέρεται ότι συντάχθηκαν και, για το λόγο αυτό, δεν δύναται να ληφθούν υπόψη προς εκπλήρωση από τον προσφέροντα της υποχρέωσής υποβολής τους, πολλώ δε μάλλω της υποχρέωσης υποβολής ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ (βλ ΔΕΦΑΘ 136/2018 σκ.15).

36. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, είναι γνωστό σε κάθε ευλόγως ενημερωμένο και κανονικά επιμελή υποψήφιο ότι οι διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, που προκηρύσσονται τις αναθέτουσες αρχές /αναθέτοντες φορείς, εκτιμώμενης αξίας άνω των 60.000€, όπως εν προκειμένω, διενεργούνται μέσω ΕΣΗΔΗΣ, ήτοι ηλεκτρονικά [βλ. άρθρο 36 ν. 4412/2016 αλλά και τον ίδιο τον τίτλο της διακήρυξης), ομοίως ότι, όταν τα έγγραφα υπογράφονται από τον ίδιο τον προσφέροντα, πρέπει να φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή [άρθρο 15 της ΥΑ με Αριθμ. 56902/215/2017 «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)], για αυτό άλλωστε

απαιτείται από το άρθρο 8 της διακήρυξης για τη νόμιμη συμμετοχής τους στο διαγωνισμό να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr).

37. Επειδή, η αιτιολογία για να είναι νόμιμη θα πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του ΚΔΔιαδ, να είναι, σαφής, πλήρης, ήτοι να περιέχει όλα τα ουσιώδη συγκεκριμένα περιστατικά κατά τρόπο που δεν αφήνει κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου, ειδική, δηλαδή, να μην είναι γενική και αόριστη και να είναι σχετική με όλα τα στοιχεία της προσβαλλόμενης πράξης, με την έννοια ότι όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣΤΕ 895/2005, 2701/2004, 3931, 3586/2002). Μόνο σε αντίθετη περίπτωση, η ως άνω απόφαση θα ήταν ανατιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518). Ειδικότερα, στοιχεία της αιτιολογίας είναι το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας.

38. Επειδή, η προσφορά του προσφεύγοντος απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη, με την αιτιολογία ότι τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί μέσω του Συστήματος, καθώς και τα έντυπα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν στο ΕΚΚΑ, σύμφωνα με την Διακήρυξη 3/2018 (άρθρο 8) δεν είναι κατά περίπτωση ψηφιακά υπογεγραμμένα. Στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρεται στην απουσία ψηφιακής υπογραφής των

εγγράφων της προσφοράς του προσφεύγοντος και αναλυτικότερα στο ΤΕΥΔ, το οποίο δεν έφερε ψηφιακή υπογραφή, παρά μόνον χειρόγραφο. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι από την εκτύπωση των σχετικών εγγράφων του υποφακέλου Δικαιολογητικών Συμμετοχής εκ του ηλεκτρονικού συστήματος εμφανίζεται ότι ψηφιακή υπογραφή φέρει μόνον η σελίδα με τίτλο «Υπεύθυνη Δήλωση Γνήσιων Αντιγράφων, φύλλα 1», η οποία καλύπτει την συνημμένη υπεύθυνη δήλωση, ακολουθεί εν συνεχεία η σελίδα με τίτλο «Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής, φύλλα 2» και έπειτα η σελίδα «ΤΕΥΔ, φύλλα 3», η οποία δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι στο φάκελο των δικαιολογητικών και της τεχνικής προσφοράς του, υπέβαλε όλα τα απαιτούμενα από την διακήρυξη έντυπα τα οποία διαθέτουν την ψηφιακή υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου (...). Και συγκεκριμένα υπέβαλε στην ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ της τα εξής αρχεία -όπως αυτά αποτυπώνονται αυτόματα στο παραγόμενο από την ηλεκτρονική πλατφόρμα των διαγωνισμών (ΕΣΗΔΗΣ): (παρατίθεται πίνακας όπως σελ. 5-6 της προσφυγής). Τέλος υπέβαλε το παραγόμενο από το σύστημα αρχείο της ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ, όπου φαίνεται ο ανωτέρω πίνακας κι όπου σε κάθε αρχείο είναι εμφανές ότι υπάρχει ψηφιακή υπογραφή {..'signed'}) και ισχυρίζεται ότι το νομιμοποιεί ακόμα κι αν δεν ήταν ορατή και αποτυπωμένη στη σελίδα.

39. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ο προσφεύγων στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία υπέβαλλε πέντε (5) ηλεκτρονικά αρχεία, ήτοι: ΑΡΧΕΙΟ Α)

ΤΙΤΛΟΣ αρχείου : ΔΙΚ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ, αρ. σελ. 1, ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο στο σώμα του οποίου αναγράφονται τα κάτωθι:

«ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΦΑΚΕΛΟΥ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ,
«...Σύμφωνα με τον ανωτέρω σχετικό διαγωνισμό, με την παρούσα υποβάλλονται τα κάτωθι: 1. Υπεύθυνη Δήλωση Γνήσιων Αντιγράφων (φύλλα

1), 2. Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής σύμφωνα με το άρθρο 8.2.A της σχετικής διακήρυξης φύλλα 2, 3. ΤΕΥΔ σύμφωνα με το άρθρο 8.2.A της σχετικής διακήρυξης φύλλα 3, 4. Τεχνική Προσφορά -Ενότητα Α σύμφωνα με το άρθρο 8.2.B της σχετικής διακήρυξης φύλλα 4, 5. Τεχνική Προσφορά - Ενότητα Β σύμφωνα με το άρθρο 8.2.B της σχετικής διακήρυξης φύλλα 5, 6. Νομιμοποιητικά έγγραφα-Παραστατικά Εκπροσώπησης φύλλα 6».

ΑΡΧΕΙΟ Β) Τίτλος αρχείου ΔΙΚ-ΚΕΦ.01-03

Περιεχόμενο:

-«ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΓΝΗΣΙΩΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ, φύλλα 1» (ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο το οποίο περιλαμβάνει σε λευκό έγγραφο το ανωτέρω θέμα και μόνο)

Ακολουθούν στο εν λόγω ηλεκτρονικό αρχείο τα κάτωθι έγγραφα:

-ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ (με χειρόγραφη υπογραφή του συντάξαντος με το εξής περιεχόμενο: «Τα αντίγραφα των κάτωθι εγγράφων τα οποία προσκομίζονται στην παρούσα προσφορά είναι γνήσια αντίγραφα νόμιμα επικυρωμένων εγγράφων τα οποία αναλαμβάνω την υποχρέωση να προσκομίσω άμεσα όταν μου ζητηθεί σύμφωνα με το άρθρο 1 Ν. 4250/2014:

1. Αντίγραφο Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας
- 2.Ερμηνευτική Εγκύκλιος Υπουργείου Εργασίας...
- 3.Πιστοποιητικό ΕΒΕΑ
- 4.Πιστοποιητικό Πρωτοδικείου
- 5.Πιστοποιητικό ΕΒΕΑ
6. Εκτυπώσεις TAXISNET
- 7.Βεβαιώσεις έναρξης και μεταβολών
8. Καταστάσεις ΣΕΠΕ
- 9.Πιστοποιήσεις εταιρείας
10. Πιστοποιήσεις προϊόντων καθαρισμού
- 11.Βεβαίωση Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

12.Βεβίωση ΙΙΒΕΑ

13-22 Βεβαιώσεις ...

23. Καταχωρήσεις Παρασκευασμάτων...

-«*ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 8.2.Α της σχετικής διακήρυξης φύλλα 2*» (λευκή σελίδα φέρουσα το προηγηθέν λεκτικό)

Ακολουθεί το σώμα της εγγυητικής επιστολής

-«*ΤΕΥΔ σύμφωνα με το άρθρο 8.2.Α της σχετικής διακήρυξης φύλλα 3*» (λευκή σελίδα φέρουσα το προηγηθέν λεκτικό).

Ακολουθούν 12 σελίδες όπου στην τελευταία σελίδα του ΤΕΥΔ τέθηκε χειρόγραφα Ημερομηνία, τόπος, σφραγίδα και χειρόγραφη υπογραφή του Διαχειριστή.

Γ) Αρχείο. Τίτλος αρχείου ΔΙΚΑ-ΚΕΦ.06

Περιεχόμενο

«*Νομιμοποιητικά έγγραφα παραστατικά εκπροσώπησης φύλλα 6*» (ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο το οποίο περιλαμβάνει σε λευκό έγγραφο μόνο το ανωτέρω θέμα)

Ακολουθούν στο εν λόγω αρχείο τα κάτωθι έγγραφα:

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΓΕΜΗ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ

ΦΕΚ ΑΡΜΑΕ/

Συμβολαιογραφικό έγγραφο σύστασης ΕΠΕ

Δ. Αρχείο ΔΙΚ-ΚΕΦ.04-05

Περιεχόμενο «*ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΝΟΤΗΤΑ Α σύμφωνα με το Άρθρο 8.2.Β της σχετικής διακήρυξης φύλλα 4*»

(ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο το οποίο περιλαμβάνει σε λευκό έγγραφο μόνο το ανωτέρω θέμα)

Ακολουθούν στο εν λόγω αρχείο έγγραφα με τα στοιχεία της εταιρείας, πιστοποιητικά, πίνακας προσωπικού, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος, εγχειρίδιο διαχείρισης ποιότητας κλπ

Ε. Αρχείο ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΥΠΟΦΑΚΕΛΟΣ: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΣΥΜΕΤΟΧΗΣ / ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΝΟΜΑ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΔΙΚ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΚ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ_signed.pdf

ΔΙΚ-ΚΕΦ.01-03 ΔΙΚ-ΚΕΦ.01-03_signed.pdf

ΔΙΚ-ΚΕΦ.06 ΔΙΚ-ΚΕΦ.06_signed.pdf

ΔΙΚ-ΚΕΦ.04-05 ΔΙΚ-ΚΕΦ.04-05_signed.pdf

40. Επειδή, τα εκ μέρους του προσφεύγοντος αυτοτελή υποβληθέντα στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού έγγραφα, δεν φέρουν κατά περίπτωση ψηφιακή υπογραφή, πλην της τεχνικής προσφοράς συστήματος και κάποιων εγγράφων, τα οποία ως επί το πλείστον «περιγράφουν» το θέμα των υποβληθέντων δικαιολογητικών και εγγράφων και τίθενται έμπροσθεν αυτών, εν είδη συνοδευτικού εγγράφου αναγράφον τον τίτλο/θέμα του/των εγγράφων που έπονται. Στο δε ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «ΔΙΚ-ΚΕΦ.01-03», ψηφιακή υπογραφή φέρει μόνον, η κατά τα λοιπά λευκή σελίδα με θέμα: «Υπεύθυνη Δήλωση Γνήσιων Αντιγράφων, φύλλα 1», στη συνέχεια ακολουθεί η σχετική Υ.Δ η οποία βάσει του ρητού περιεχομένου της δεν περιλαμβάνει το ΤΕΥΔ, ακολουθεί σελίδα με θέμα «Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής, φύλλα 2» και έπειτα σελίδα «ΤΕΥΔ, φύλλα 3», η οποία και δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή, όπως και το ίδιο το ΤΕΥΔ, ούτε όμως συνέχεια με τα προηγηθέντα έγγραφα, ούτε περιλαμβάνεται στο σώμα της ΥΔ Γνησίων αντιγράφων. Ειδικότερα, η νομότυπη υποβολή του ΤΕΥΔ εκ μέρους των προσφερόντων αποτελεί -βάσει των όρων της διακήρυξης (άρθρα 5.3, 8.2.Α1 και 14 της διακήρυξης) και των διατάξεων (άρθρα 91 και 93) του ν. 4412/2016, απαραίτητη προϋπόθεση αποδεκτής προσφοράς, η δε απαίτηση υποβολής

του δεν εξαντλείται στη συμπλήρωση και στη συμπερίληψη του στο φάκελο της προσφοράς, αλλά απαιτείται, στο πλαίσιο ηλεκτρονικών διαγωνισμών, η εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του, εκ μέρους του υπόχρεου προς τούτο προσώπου, δοθέντος ότι υπογράφεται από τον ίδιο τον προσφέροντα, και στην παρούσα από τον νόμιμο εκπρόσωπο του προσφεύγοντος. Επομένως, σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτέθηκαν στις σκέψεις 32-37 της παρούσας, δεν παρίσταται νομότυπο το μη ψηφιακά υπογεγραμμένο ΤΕΥΔ του προσφεύγοντος, το οποίο συνιστά Υπεύθυνη Δήλωση, και, για τον λόγο αυτόν, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη προς εκπλήρωση από τον προσφέροντα της υποχρέωσής του προς υποβολή του (βλ ΔΕφΑθ 136/2018). Η δε η ψηφιοποιημένη ιδιόχειρη υπογραφή, που αυτό φέρει στο Μέρος VI αυτού, συνιστά απλό αντίγραφο της πρωτότυπης ιδιόχειρης υπογραφής και δεν έχει την ίδια νομική ισχύ με την ψηφιακή ή/και την ιδιόχειρη υπογραφή (βλ. σκέψη 33 της παρούσας). Συνεπώς, δοθέντος ότι η υποβολή του πιο πάνω δικαιολογητικού συνιστά ουσιώδη τυπική και ουσιαστική προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, αν το δικαιολογητικό αυτό δεν υποβληθεί ή υποβληθεί δικαιολογητικό μη νομότυπο, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη (βλ. σκέψη 35 της παρούσης και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία), ορθά, δηλαδή, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 που παραπέμπει στο άρθρο 5 της διακήρυξης, απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος, κατά το διατακτικό της προσβαλλόμενης, μη δυνάμενη να καλέσει αυτόν σε συμπλήρωση ή διόρθωση, οι δε οικείοι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος απορρίπτονται ως αβάσιμοι. Εξάλλου, βάσει των ρητών όρων της διακήρυξης και του νομικού πλαισίου που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία, δεν δύναται βασίμως να υποστηριχθεί ότι η απουσία ψηφιακής υπογραφής του ΤΕΥΔ, εν προκειμένω, δύναται να αναπληρωθεί νομίμως από την αναφορά (signed) της Τεχνικής Προσφοράς Συστήματος, που παράγεται αυτόματα από το Σύστημα,

όταν η ίδια η διακήρυξη ορίζει επί ποινή απόρριψης τον τρόπο υπογραφής, κατά τα ως άνω.

41. Επειδή, γίνεται δεκτή η εισήγηση.

42. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

43. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων πρέπει να καταπέσει κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ/τος 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 24^η Ιανουαρίου 2019 και εκδόθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2019 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Αριθμός απόφασης:118/2019

Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου

Νικόλαος Λιακασίδης